

یک مساوی یک دلار

با چراغ سبز هیئت دولت برای حذف 4 صفر پول ملی، یک ریال برابر یک دلار می‌شود، البته با طرح این موضوع در شرایط فعلی، مردم تصور می‌کنند پولی که در جیب آنها است، فردا چه می‌شود، بنابراین مضطرب می‌شوند و سعی می‌کنند پرتفوی خود را به نحوی از اسکناس به سمت سایر کالاها بپرانند.

جام جم آنلاین: با چراغ سبز هیئت دولت برای حذف 4 صفر پول ملی، یک ریال برابر یک دلار می‌شود، البته با طرح این موضوع در شرایط فعلی، مردم تصور می‌کنند پولی که در جیب آنها است، فردا چه می‌شود، بنابراین مضطرب می‌شوند و سعی می‌کنند پرتفوی خود را به نحوی از اسکناس به سمت سایر کالاها بپرانند.

به گزارش مهر، موضوع حذف چند صفر از پول ملی کشور که طی چهار سال گذشته به عنوان یکی از بحث برانگیزترین موضوعات کشور مطرح بود، هم اکنون به مراحل جدی اجرایی خود رسیده است. حذف چند صفر از پول ملی کشور پس از دستور رئیس جمهور در سال 86 به صورت جدی مورد بررسی های کارشناسی بانک مرکزی قرار گرفت.

اداره بررسی های کارشناسی بانک مرکزی پیش از آن موضوع حذف صفرها از واحد پولی کشور را چندین بار برای بررسی در دستور کار قرار داده بود و حتی گزارش مفصلی برای آن تهیه کرد اما این طرح همچنان به دلایلی مسکوت ماند، اما پس از دستور رئیس جمهور از حالت مسکوت خارج شد.

حذف صفرها جدی تر شد

حذف صفرها از پول ملی کشور طی حدود دو دهه گذشته همواره به عنوان یکی از دغدغه های بانک مرکزی مطرح بوده است. حذف چهار صفر از واحد پولی کشور که به عنوان بخشی از طرح تحول بزرگ اقتصادی دولت محسوب می شود، به گفته محمود بهمنی رئیس کل بانک مرکزی به پس از اجرای طرح هدفمندی یارانه ها موکول شده بود، بنابراین با اجرای موفقیت آمیز یارانه های نقدی، حذف صفرها جدی تر شده است.

طرح حذف صفرها از پول ملی هم اکنون در کارگروه طرح تحول اقتصادی دولت در دست بررسی های کارشناسی است، گرچه رئیس کل بانک مرکزی مطرح می کند که چهار صفر از واحد پولی کشور حذف خواهد شد، اما وزیر امور اقتصادی و دارایی عنوان می کند که هنوز تعداد صفرهایی که از پول ملی کشور حذف خواهند شد، مشخص نیست.

کارشناسان اقتصادی نظرات متفاوتی را در مورد حذف صفرها از واحد پولی کشور مطرح می کنند، اما اکثر آنها اجرای حذف صفرها را با نرخ تورم بی ارتباط نمی دانند، اما برخی از آنها عنوان می کنند که نرخ تورم در ایران همواره دو رقمی است، بنابراین دلیلی برای معطل گذاشتن اجرای طرح برای کاهش نرخ تورم وجود ندارد.

نظرات کارشناسان و بانک مرکزی

اما برخی دیگر از کارشناسان اقتصادی، پولی و مالی کشور اجرای این طرح را در شرایط فعلی اقتصاد ضروری نمی دانند و مطرح می کنند که اگر طرح به درستی اجرا نشود، ممکن است که آثار تورمی بر اقتصاد کشور بر جای بگذارد و هزینه هایی را به کشور تحمیل کند اما به هر حال با توجه به اینکه بررسی های کارشناسی بانک مرکزی حاکی از این مطلب است که مزایای اجرای آن بیش از معایب آن است، اجرای آن جدی تر شد.

کارشناسان بانک مرکزی هم برای کاهش آثار منفی احتمالی اجرای طرح پیشنهادهایی را مطرح کرده اند، گرچه اکثر کارشناسان اقتصادی کاهش نرخ تورم را یکی از الزامات اجرای حذف صفرها می دانند، اما رئیس جمهوری حذف صفرها از واحد پول کشور را باعث کاهش نرخ تورم عنوان کرده است. ترکیه به عنوان آخرین کشوری که 6 صفر از واحد پولی خود را حذف کرد، این برنامه را پس از کاهش نرخ تورم اجرایی کرد.

گرچه برای اجرا شدن طرح تنها کاهش نرخ تورم ملاک نیست و سایر متغیرهای کلان اقتصادی هم لازم است که البته با اجرای طرح هدفمندی یارانه ها و اصل 44 برخی از این متغیرها از جمله آزادسازی قیمتها، رفع محدودیتهای و انحصارات اجرایی شده است، اما متغیرهای دیگری از جمله حضور بانکهای خارجی، افزایش تولید، سرمایه گذاری و حضور سرمایه گذاران خارجی هم مطرح است. در عین حال برخی از کارشناسان اقتصادی کاهش ارزش پولی ملی را به عنوان یکی از دلایل اصلی اجرای طرح مطرح می کنند.

با وجود اینکه موضوع حذف صفرها از واحد پولی کشور با جدیت در بانک مرکزی، وزارت اقتصاد و کارگروه تحول اقتصادی دولت در حال پیگیری است، اما به نظر می رسد که اجرایی شدن این طرح مدت زمان بیشتری به طول بیانجامد، زیرا به جز آماده سازی آحاد مردم، اتمام کارهای کارشناسی، انتشار اسکناسهای جدید، جمع آوری اسکناسهای قبلی و غیره، تصویب این طرح برای اجرا نیاز به تصویب مجلس نیز دارد.

البته حدود دو سال قبل بود که محمود بهمنی رئیس کل بانک مرکزی موضوع حذف صفرها از پول ملی کشور به عنوان یکی از برنامه های بانک مرکزی که با جدیت پیگیری می شود، عنوان کرد اما پس از آن اعلام کرد که اجرای آن به پس از هدفمندی یارانه ها موکول می شود و بانک مرکزی فعلا چنین برنامه ای را در دستور کار ندارد.

بهمنی مطرح کرده بود که حذف صفرها از پول ملی کشور فعلا لازم نیست و تصمیم گیری برای اجرای آن به پس از هدفمندی یارانه ها و مشاهده آثار آن موکول می شود. با توجه به این امر و اینکه به گفته معاون برنامه معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهوری تورم ناشی از اجرای طرح هدفمندی یارانه ها تنها 3 تا 4 درصد بوده است، بنابراین بانک مرکزی اجرای طرح حذف صفرها را با جدیت دنبال می کند.

رئیس کل بانک مرکزی در مورد اجرای این طرح گفته است: طرح حذف صفرهای پول ملی هیچ تاثیری بر روی کاهش و یا افزایش قیمت ها ندارد به دلیل اینکه اگر به طور مثال الان هزار تومان بابت خرید کالایی پرداخت کنیم، با حذف صفرها از پول ملی باز هم همان کالا را با یک ریال خریداری خواهیم کرد.

رئیس کل بانک مرکزی با تاکید بر اینکه با حذف صفرها قدرت خرید اسکناسها تغییر نخواهد کرد، اظهار می دارد: اجرا و نامگذاری حفظ صفرها از واحد پولی کشور بر عهده افکار عمومی بخش کارشناسی کشور باید گذاشته شود و اگر آنان به این طرح خیر بگویند، این کار انجام نخواهد شد.

وی افزوده است: با حذف 4 صفر 1000 تومانی تبدیل به یک ریال ، 2000 تومانی به 2 ریال، 5000 تومانی 5 ریال ، 50000 تومانی 50 ریال و 100000 تومانی 100 ریال خواهد شد.

تجربه اروپا در تغییر واحد پولی

مشکل رند کردن واحد پولی با تغییر واحد پولی در کالاها و قیمت های خاصی اتفاق می افتد و این موضوع از نظر مناسبات ریاضی قابل بررسی است که چه کالاهایی قیمت هایشان بین قطع های سکه و اسکناس قرار می گیرد که ممکن است برای آنها سکه و اسکناسی منتشر نشده باشد؛ بنابراین قیمت آنها ناچارا رند می شود اما این قیمت ها هزینه های کمی را در اقتصاد تشکیل می دهند.

نگرانی دیگر که ممکن است با تغییر واحد پولی اتفاق بیفتد، افزایش قیمت ها توسط فروشندگان است ؛ این اتفاق با تغییر واحد پولی در اروپا رخ داد.

برهمنی اساس، زمانی که در اروپا یورو به عنوان واحد پولی معرفی شد، بانک مرکزی اروپا مجبور شد در عرض 2 ماه واحد پولی جدید را جایگزین کند؛ بنابراین مثلا زمانی که مارک به یورو تبدیل شد اگر کالایی قبلا یک و نیم مارک قیمت می خورد با قیمت گذاری یورو به 1.2 یورو تغییر می یافت و این امر یک نارسایی محسوب می شد.

اگر کشوری در تغییر واحد پولی به صورت موازی اسکناس معرفی کند، یعنی اسکناس و واحد پولی جدید به موازات واحد پولی قبلی وارد جامعه شود به تدریج هر از چند ماه یکی از آن قطع ها را از گردونه خارج می کند، بنابراین لازم است که قیمت ها به حد وفور برای مدت 6 یا یک سال به صورت اتیکت بر روی کالاها نصب شود. در عین حال نظارت توسط مصرف کنندگان نیز می تواند اعمال شود تا تورم ناشی از این کار کاهش یابد.

در سال 2001 زمانی که یورو به عنوان واحد پولی اروپا معرفی شد نرخ تورم اروپا 2.3 درصد بود در حالی که تنها 3 دهم واحد درصد از 2.3 درصد تورم سال 2001 ناشی از معرفی پول جدید بود.

در این میان، شاخصی برای نرخ تورم ذهنی نیز در اروپا طراحی شد که عدد آن 6 ماه قبل از معرفی یورو 25 و 6 ماه بعد از معرفی آن بالای 65 بود در حالیکه نرخ تورم سالانه در اروپا همان 2.3 درصد بود.

حسین قضاوی معاون اقتصادی بانک مرکزی در پاسخ به این سؤال که اگر قرار است دو پول به طور همزمان در کشور رواج داشته باشد واحد پولی کدام خواهد بود؟ گفته است: از مقطعی که بحث حذف سه یا چهار صفر مطرح شده، مردم تصور می کنند که این اتفاق طی یک یا دو ماه آینده قرار است رخ دهد اما برای عوض کردن واحد پولی جدای از شرط وجود ثبات قیمتی به عنوان یک شرط اساسی لازم است که انبار اسکناسهای موجود تا حدودی کاهش پیدا کند که انهدام آنها قابل مدیریت باشد.

قضاوی می افزاید: هم اکنون 8 میلیون قطعه اسکناس در دست مردم، 20 هزار میلیارد تومان اسکناس مسکوک در جیب مردم، 7 هزار میلیارد تومان در خودپردازها و گاوصندوق های مردم، 3 هزار میلیارد تومان در دست بانک مرکزی است که حدود 8 الی 9 درصد حجم نقدینگی کشور را تشکیل می دهد، در مجموع تمام اسکناسها 8 میلیارد قطعه را تشکیل می دهد، این در حالی است که در کشورهایی مثل ترکیه تعداد قطعات اسکناسهای آنها کمتر از 2 میلیارد قطعه است.

وی با بیان اینکه بانک مرکزی سالانه یک میلیارد قطعه اسکناس را باید مستهلک کند، تصریح می کند: اگر بخواهیم پول جدیدی معرفی کنیم بخش قابل ملاحظه ای از اسکناسها در فرصتی به سمت بانکها برای تغییر به پول جدید حرکت می کند؛ بنابراین ظرفیت انهدام اسکناسهای قبلی ممکن است که موجود نباشد. بر همین اساس، لازم است قبل از معرفی اسکناس جدید انبار اسکناس موجود کاهش پیدا کند و چک پولهایی 50 و 100 هزار تومانی در همین راستا معرفی شد؛ بر این اساس جلوی رشد قطع اسکناس گرفته شد.

تغییر واحد پولی حداقل 15 ماه طول می کشد

قضاوی ادامه داده است: از زمانی که مجوز قانونی لازم توسط مجلس در اختیار بانک مرکزی قرار گیرد و از یک طرف اختیارات لازم برای تغییر واحد پولی فراهم و از طرفی دیگر یک اجماع ایجاد شود، بانک مرکزی حداقل به 15 ماه زمان نیاز دارد تا بتواند انباره ای از اسکناس را برای تغییر واحد پولی تغییر دهد و به صورت موازی آن را به جریان بیندازد.

معاون اقتصادی بانک مرکزی با بیان اینکه با تغییر واحد پولی ممکن است در مناطق و روستاها بحثهایی در مورد پول ملی صورت گیرد که در دسرهایی قابل ملاحظه ای می تواند برای پول ملی ایجاد کند، افزوده است: در بخش دستگاههای الکترونیک نیز تدابیر لازم با شرکت های تولید کننده برای اصلاح نرم افزارها و تغییر قطعات خشاب های خودپردازها بر اساس اندازه اسکناس های جدید صورت خواهد گرفت همچنین در دفاتر حسابداری نیز باید جایی برای تعبیه صفرها نیز فراهم شود.

در همین حال، منصور واعظی دبیر شورای فرهنگ عمومی کشور گفته است: پس از برگزاری چندین جلسه و کار کارشناسی براساس استدلالهای متعدد، قرار بر این شده است عنوان واحد پول ملی همزمان با حذف صفرها تغییر یابد.

واعظی تصریح کرده است: از آنجا که ایران اسلامی بر اساس سند چشم انداز بیست ساله نظام تا سال 1404 بایستی در اوج قله های اقتصادی، فرهنگی و ... قرار گیرد، از همین رو تعیین واحد پول جدید می تواند قدمی مهم در این راستا قلمداد شود.

وی ابراز امیدواری کرد که پول ما با حذف 4 صفر معادل یک دلار آمریکا می شود. البته اینکه ارزش پول ملی انقلاب اسلامی از دیگر کشورهای منطقه بالاتر باشد، امر مهمی است که امیدواریم با حذف چهار صفر از پول ملی این امر محقق شود.

واحد پولی فعلی از زمان رضاخان تعیین شده

واحد پول کنونی کشورمان از زمان رضاخان تعیین شده ، این در حالی است که واحد پول (ریال) اصلا واحد پول اسپانیایی بوده است.

هر چند اسپانیا هیچ گاه ایران را مستعمره خود نساخت، اما واحد پول آنها را در زمان رضاخان پذیرفتیم و این پذیرش در بعضی دیگر از کشورهای منطقه نیز اتفاق افتاد.

درهم و دینار نیز از زمان امام محمد باقر (ع) به عنوان واحد پول برای جهان اسلام تعیین شد، هر چند که درهم و دینار ریشه ای یونانی داشته، اما تا مدت ها به عنوان واحد پول در جهان اسلام مطرح بوده است. این نکته که امام معصوم هم برای تعیین واحد پول به واژه های اسلامی و عربی رجوع نمی کنند، محل تأمل و تدبیر است.

دبیر شورای فرهنگ عمومی همچنین با بیان گوشه ای از تاریخچه واحدهای پول در ایران ادامه داده است: اینکه ما واحد پولی را

برگزینیم که یادآور عظمت و اقتدار ایران بوده و تحقق چشم انداز انقلاب را تسهیل نماید، امر مهمی است که با انتخاب درست واحد پول در این دوران می توانیم به این مهم جامع عمل بپوشانیم.

دلایلی مانند ایرانی نبودن واژه ریال، انتخاب آن توسط رضاخان در سال 1307، تحقق انقلاب اسلامی، سند چشم انداز بیست ساله نظام و لزوم رسیدن به قله های رفیع اقتصادی، نام گذاری دهه چهارم انقلاب به دهه پیشرفت و عدالت و حذف صفر از پول همگی دلایلی بودند که شورای فرهنگ عمومی را بر آن داشت که به تغییر واحد پول از ریال به دیگر واحد پولی، اهتمام ورزد.

به هر حال، با مطرح شدن حذف چهار صفر از پول ملی در شرایط فعلی، مردم تصور می کنند پولی که در جیب آنها است، فردا چه خواهد شد، بنابراین مضطرب می شوند و سعی می کنند که پرتفوی خود را به نحوی از اسکناس به سمت سایر کالاها بگردانند.